DANDERYDS KOMMUN

Tjänsteutlåtande

Datum: 2026-10-28
Diarienummer: MSN 2026/91

Till: Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Monica Hallberg

Beslut om automatiskt beslutsfattande för vissa standardiserade bygglovsärenden

Ärendet

Miljö- och stadsbyggnadskontoret har utrett möjligheten att införa automatiserat beslutsfattande för vissa standardiserade bygglovsärenden. Ärenden om startbesked för installation av eldstad, ändring av vatten och avlopp samt avvisningsbeslut och tillhörande avgiftsbeslut bedöms vara lämpliga för automatiserad handläggning.

Besluten grundas på uppgifter lämnade av den som vill utföra åtgärden och det ställs inte krav på att avvägningar eller bedömningar görs av en person. De tekniska förutsättningarna finns och införandet av ett automatiserat beslutsfattande bedöms bidra till en effektivare resursanvändning och frigöra tid för handläggning av mer komplexa ärenden som kräver individuella bedömningar. De aktuella ärendetyperna omfattas inte av de begränsningar som anges i 6 kap. 38 § kommunallagen. Miljö- och stadsbyggnadskontoret bedömer därför att beslutanderätten kan delegeras till en automatiserad beslutsfunktion. Fler områden kan bli semiautomatiska men de föreslås inte få beslutsdelegation.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslutar att införa automatiserat beslutsfattande om startbesked för installation eldstad, ändring av vatten och avlopp och avvisning samt avgifter för dessa ärenden.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets utredning och bedömning

Bestämmelser i kommunallagen om automatiserat beslutsfattande

I 6 kap. 37-38 §§ kommunallagen finns bestämmelser om när en nämnd kan delegera beslutanderätten. Sedan den 1 juli 2022 medger kommunallagen att kommuner delegerar

beslut till en automatiserad beslutsfunktion. Med automatiserad beslutsfunktion avses en funktion som möjliggör att beslut kan fattas maskinellt utan att någon enskild befattningshavare på myndigheten tar någon aktiv del i själva beslutsfattandet i det enskilda fallet.

Av kommunallagen framgår numera att en nämnd får delegera beslutanderätten till presidiet, ett utskott, en ledamot, en ersättare eller en automatiserad beslutsfunktion i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Av lagändringen framgår också (6 kap. 38 § 2 st kommunallagen) vilka beslut som inte får delegeras till en automatiserad beslutsfunktion och det är följande beslut;

1. ärenden där beslut överklagas enligt bestämmelserna i 13 kap. (så kallad laglighetsprövning),
2. ärenden där beslut enligt lag eller annan författning inte får överklagas,
3. ärenden om upphandling, eller
4. ärenden om valfrihetssystem.

I förarbetena till lagändringen konstateras att det finns ett behov av att underlätta för den kommunala sektorn att möta ökade arbetsuppgifter. Ett sätt är att ta tillvara de möjligheter till effektivisering som finns i digitala arbetssätt och verktyg. Att kunna använda automatiserade beslut för i detta perspektiv med sig en rad fördelar. En effektivare administration innebär frigjord tid för de anställda och möjligheter att förbättra servicen till invånarna genom snabbare beslut.

Lämpliga ärendetyper är sådana som bygger på lämnade uppgifter av den som ansöker om en åtgärd och där det inte ställs stora krav på avvägningar av en handläggare. E- tjänsten styr vilka förutsättningar som måste uppfyllas för att beslut om lov ska ges och den sökande måste intyga att dessa är uppfyllda. De tekniska förutsättningarna finns och införandet av ett automatiserat beslutsfattande bedöms bidra till en effektivare resursanvändning och frigöra tid för handläggning av mer komplexa ärenden som kräver individuella bedömningar. Den största vinsten är den förkortade handläggningstiden för den som söker om en åtgärd. Beslut kan genereras inom fem minuter förutsatt att bilagor bifogas och att villkoren intygas. Tjänsten fungerar dygnet runt och är inte beroende av kontorsarbetstider.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret bedömer sammantaget att beslutanderätten ska delegeras till en automatiserad beslutsfunktion gällande startbesked för installation av

eldstad, och på sikt ändring av vatten och avlopp samt avvisningsbeslut och tillhörande avgiftsbeslut. Observera att för att få slutbesked för installationen av eldstad (dvs att kunna ta eldstaden i bruk) krävs ett inlämnat intyg och ett beslut som tas av en handläggare.

De föreslagna ärendetyperna omfattas inte av de begränsningar som anges i 6 kap. 38 § kommunallagen, och kan därför delegeras.

Konsekvenser för barn och unga

Ärendet bedöms inte ge några konsekvenser för barn och unga.

Ekonomiska konsekvenser

Miljö- och stadsbyggnadskontoret bedömer att automatiserat beslutsfattande kan bidra till en mer effektiv resursanvändning och förbättrad service för sökande av tillstånd.

Elisabeth Thelin
Bygg- och miljödirektör

Monica Hallberg
Administrativ chef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Beslut om automatiskt beslutsfattande för vissa standardiserade bygglovsärenden
2. Bilaga, Beslut om automatiskt beslutsfattande för vissa standardiserade bygglovsärenden